

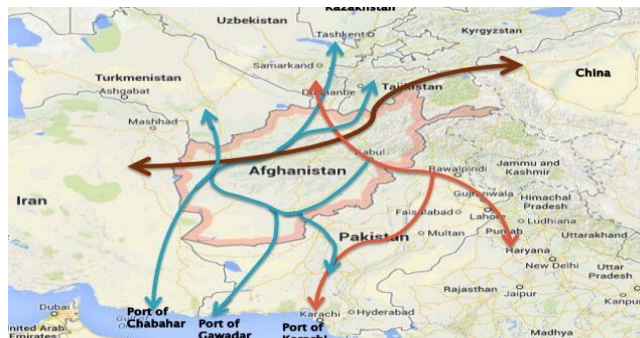

۲۰۱۹/۰۷/۳۱

عمران وطن دوست

د افغانستان مهم سوداگریز بندرونه وپېژنی

افغانستان په وچه کې ایسار کې هېواد دی چې غټو سمندرونو ته لاره نه لري، نو ځکه یې ډېر بندرونه د ځمکې له لارې له نورو هېوادونو سره وصل شوي دي. په دې لیکنه کې هغه بندرونه در پېژنو چې افغانستان ته پری واردات او همدا ډول صادرات ترې کېږي.

۱- حیرتان

حیرتان بندر چې د افغانستان او ازبکستان ترمنځ غځېدلی، د افغانستان یو مهم سوداگریز بندر دی، د دې بندر له لارې له منځنۍ اسیا افغانستان ته او له افغانستان څخه منځنۍ اسیا ته واردات او صادرات کېږي. په ۱۹۸۲ کال کې پخواني شوروي اتحاد د ازبکستان او افغانستان ترمنځ د امو سیند پر سر د افغانستان او منځنۍ اسیا د دوستۍ پل جوړ کړ چې افغانستان یې د منځنۍ اسیا هېوادونو او چین سره وصل کړ اوس له همدې لارې د افغانستان او منځنۍ اسیا ترمنځ سوداگریز روانه ده. د افغانستان نور بندرونه د جگړو او سیاسي لانجو له کبله وخت ناوخته تړل شوي دي، خو حیرتان د افغانستان هغه بندر دی چې تل یې دروازي خلاصې وي.

۲- د اقیني بندر

اځینه بندر چې د فاریاب په اندخوی ولسوالۍ کې افغانستان له ترکمنستان سره نښلوي، افغانستان ته د هغو مالونو په واردولو کې مرسته کوي چې له منځنۍ اسیا، اروپا، متحده عربي اماراتو، ایران او چین هېوادونو څخه راځي.

همدا ډول د دې بندر لپاره نورو هېوادونو ته زراعتي محصولات، وچه مېوه لکه پسته او بادام، وطني صنایع لکه قالیني او کليم او د حیواناتو پوستکي صادرېږي.

۳- ای خانم بندر

ای خانم بندر چې د افغانستان حکومت جوړ کړ، افغانستان له تاجکستان سره نښلوي، د دې بندر د جوړولو لپاره ۱۰۰ جریبه ځمکه ځانگړې شوې ده. ویل کېږي د دې بندر امنیتي وضعیت اوس ښه نه دی، ځکه ډېر سوداگر پرې تگ راتگ نه کوي.

۴- شېرخان بندر

شېرخان بندر د افغانستان او تاجکستان ترمنځ بل غځېدلی بندر دی چې په کندز کې دی. دا بندر د خروتو د مشر شېرمحمد خان ناشر په نوم له هغه وروسته ونومول شو چې د نادرخان په امر یې په شمال کې یاغیان وځپل او تر امو پورې سیمې یې د حکومت تابع کړې. نادرخان د کندز د امن ساتلو په خاطر امر وکړ چې شېرخان دې په دایمي ډول په کندز کې وي، نوموړی وروسته د کندز د والي په توگه وټاکل شو او هملته مېشت شو.

شېرخان بندر په ۲۰۰۷ کې د پخواني ولسمشر حامد کرزي او تاجکستاني سیال امام علي رحمان له خوا افتتاح شو.

۵- د تورغونډی بندر

دا بندر افغانستان له ترکمنستان، قزاقستان او ایران سره وصلوي. د تورغونډی بندر د محمد ظاهرشاه د حکومت پر مهال په ابتدایي ډول رامنځ ته شو. دا بندر چې کلنی عاید یې تر ۱۰۰ میلیونه افغانیو اوږي، د صادراتو او وارداتو یوه مهمه لاره بلل کېږي.

۶- د اسلام کلاه بندر

اسلام کلاه په هرات کې د یوه واړه ښار نوم دی چې د ایران سره پوله لري، له دې لارې له ایران سره د افغانستان سوداگریزې اړیکې پالل کېږي.

دا بندر فعاله گمرک لري او ډېر سوداگر له دې لارې خپل مالونه انتقالوي.

۷- د ابو نصر فراهي بندر

دا بندر هم د افغانستان او ایران ترمنځ د سوداگرو د صادراتو او وارداتو لپاره جوړ شوی چې د افغانستان په فراه ولایت کې دی. دا بندر د څه مودې لپاره تړل شوی هم و چې وروسته بېرته پرانیستل شو. د دې بندر کلني عواید تر ۱۰۰ میلیونو افغانیو اوږي.

۸- د ورېښمو پل بندر

دا بندر هم د افغانستان په نیمروز ولایت کې دی چې له ایران سره د راکړې ورکړې یو مهم بندر بلل کېږي چې کلني عواید یې هم تر نورو بندرونو ډېر بلل کېږي.

د ایران عباس او چاه بهار بندرونه هم د ورېښمو پل بندر ته نږدې گنل کېږي او له دې لارې افغانستان ته نفت، کیمیاوي سره، گچ، سمیټ، اوسپنیز گادر، خوراکي مواد، لبنیات، د موټرو او موټرسایکېلونو پرزې او رخت افغانستان ته واردېږي.

۹- سپین بولدک بندر

سپین بولدک هغه بندر دی چې افغانستان له جنوبي پښتونخوا یا بلوڅستان سره وصلوي، د ډیورنډ کرښې دواړو غاړو ته چې یوه خوا یې سپین بولدک او بله خوا یې چمن بلل کېږي، دا بندر هم د سپین بولدک په نوم یادېږي.

له دې لارې څخه هره ورځ د سوداګرو لارې ځي او راځي، خو کله ناکله بيا د سياسي لانجو په خاطر تړل کېږي هم چې د کرني دواړو غاړو خلکو ته ستونزې جوړوي.

۱۰ - د غلام خان بندر

غلام خان بندر بل هغه بندر دی چې دوزاره يې د وزيرستان قبایلي سيمو ته ور خلاصه ده. په جنوب ختيځ خوست ولايت کې دا بندر په ۳۵ جریبه ځمکه کې د امریکا د ۳۹۰ ميليونه ډالرو په مرسته جوړ شوی دی. دا بندر د نورو بندرونو په نسبت د پښتونخوا او پاکستان مختلفو ښارونو ته لنډه فاصله لري، خو د ځينو ستونزو له کبله دا بندر د خپل مهموالي سره بيا هم دومره نه کارول کېږي او نه حکومت خاصه پاملرنه ورته کوي.

۱۱ - تورخم بندر

تورخم د افغانستان يو مهم سوداګريز بندر گڼل کېږي چې د دې بندر له لارې هره ورځ افغانستان ته په سلګونو لارې مواد راځي. د خلکو له ازدحامه ډک دا بندر کابل او نورو شمالي سيمو ته نږدې بلل کېږي او تر نورو بندرونو يې هم لاره هم امنه ده، ځکه ډېر سوداګر په دې لاره خپل مالونه انتقالوي، خو دا بندر هم کله ناکله د سياسي لانجو له کبله تړلی وي.

وروستی تبصره

افغانستان چې د جګړو له کبله په يوه مصرفي هېواد بدل شوی، تر ډېره اوس په صادراتو ولاړ دی او خپل توليدات يې کم دي، خو له تېرو ډېرو کلونو يوه ستونزه چې افغانان ورسره مخ وو، هغه د تورخم او سپين بولدک په بندرونو ډېره اتکا وه چې په بندېدو سره به يې د افغانانو واني ولوېدې، دې تجربې ته په کتو سره په کار ده چې په هغو بندرونو تکیه کمه شي چې لانجې يې ډېرې وي او پر ځای يې پر بدیلو لارو فکر وشي. د ولسمشر محمد اشرف غني د حکومت پر مهال تر يوه برید دا کار وشو، خو په کار ده چې دې برخې ته نور هم پام وشي او د تورخم او سپين بولدک ترڅنګ په هغه بدیلو لارو سوچ وشي، که چېرې د تورخم او سپين بولدک بندرونه تړل کېږي چې د افغانانو فریاد ورسره پورته نه شي.

عمران وطندوست

omran_watandost_de_afghanistan_bandaroon.pdf